

ДИГИТАЛНО НАСИЉЕ

Ивана Орловић, мастер психолог

НАСИЉЕ

- Под насиљем и злостављањем подразумева се сваки облик једанпут учињеног, односно понављаног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства личности детета и ученика или запосленог ¹.
- Насиље се дефинише као „намерно коришћење физичке снаге или моћи, претњом или акцијом према самом себи, према другој особи или према групи људи или читавој заједници, што би могло да резултира повредом, смрћу, психолошким последицама, неразвијеношћу или депривацијом“ ².

¹ Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање, "Службени гласник РС", бр. 46 од 26. јуна 2019, 104 од 31. јула 2020.

² Светска здравствена организација, 2002

ОБЛИЦИ НАСИЉА И ЗЛОСТАВЉАЊА

Насиље и злостављање може да се јави као:

- Физичко
- Психичко (емоционално)
- Социјално
- Дигитално (електронско)
- Вршњачко
- Породично
- Сексуално

ДИГИТАЛНО НАСИЉЕ

Дигитално насиље и злостављање је злоупотреба информационих технологија која може да има за последицу повреду друге личности и угрожавање достојанства и остварује се слањем порука електронском поштом, СМС-ом, ММС-ом, путем веб-сајта (web site), четовањем, укључивањем у форуме, социјалне мреже и сл.¹

ОБЛИЦИ ДИГИТАЛНОГ НАСИЉА

- Слање узнемеравајућих порука, видео снимака или фотографија мобилним телефоном, мејлом, на друштвеним мрежама.
- Узнемиравање телефонским позивима
- Узнемиравање, ухођење, вређање
- Коришћење лажних налога на друштвеним мрежама, лажно представљање, промена лозинке и коришћење налога жртве, креирање лажних налога на којима се исмејавају жртве и сл.
- Саопштавање приватних информација и података других особа, изношење неистина о жртви

ОБЛИЦИ ДИГИТАЛНОГ НАСИЉА

- Онлајн завођење
- Онлајн коцкање
- Слање вируса путем интернета
- Снимање и фотографисање жртве, пласирање снимака, фотографија и материјала непримереног, сексуалног садржаја и сл.
- Објављивање увредљивих коментара на фотографије и објаве жртве
- Подстцање мржње и др.
- Небезбедна онлајн куповина

ЗАШТИТА ДЕЦЕ/УЧЕНИКА ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА У ШКОЛИ ПРОПИСАНА ЈЕ:

- Законом о основама система образовања и васпитања
- Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање

РАЗВРСТАВАЊЕ ДИГИТАЛНОГ НАСИЉА ПО НИВОИМА

Први ниво:

Облици насиља и злостављања злоупотребом информационих технологија и других комуникационих програма су, нарочито: узнемиравајуће позивање, слање узнемиравајућих порука СМС-ом, ММС-ом.

РАЗВРСТАВАЊЕ ДИГИТАЛНОГ НАСИЉА ПО НИВОИМА

Други ниво:

Облици насиља и злостављања злоупотребом информационих технологија су, нарочито: оглашавање, снимање и слање видео записа, злоупотреба блогова, форума и четовања, снимање камером појединаца против њихове воље, снимање камером насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика.

РАЗВРСТАВАЊЕ ДИГИТАЛНОГ НАСИЉА ПО НИВОИМА

Трећи ниво:

Облици насиља и злостављања злоупотребом информационих технологија су, нарочито: снимање насилних сцена, дистрибуирање снимака и слика, дечија порнографија.

РАЗЛИКЕ У ОДНОСУ НА ДРУГЕ ОБЛИКЕ НАСИЉА

- Пружа анонимност насилницима
- Спремност насилника да уради нешто у „виртуелном свету“ што не би смео „уживо“
- Присутно је 24 часа и дешава се готово свуда
- Стална доступност жртве
- Пласиране информације се брзо шире и за врло кратко време могу се значајно повећати и бити видљиве многим особама.

ПОСЛЕДИЦЕ

Последице могу да трају дуго и да на различите начине утичу на особу:

- **Физичке последице:** умор, недостатак сна, болови у стомаку, главобоље
- **Емоционалне последице:** осећај узнемирености, непријатности, неадекватности, љутње, осећај срама или губитак интересовања у којима је особа пре уживала
- **Социјалне последице:** губитак интересовања за дружење, изоловање од пријатеља и породице, избегавање школе и школских задатака и сл.
- **Законске последице:** васпитно-дисциплински поступак, прекршајни или кривични поступак, одговорност родитеља и др.

КАКО ДА СЕ ЗАШТИТИШ?

- Омогући приватност налога на интернету!
- Заштити и ојачај лозинке (слова, бројеви, знакови)!
- Не остављај личне податке на интернету и друштвеним мрежама!
- Не комуницирај са непознатим особама!
- Не упознај се са непознатим ткз. „онлајн пријатељима“!
- Ако баш желиш да се упознаш, нека то буде на јавном месту и у присуству одрасле особе!
- Пријави сваки вид насиља!

ШТА МОЖЕШ ДА УРАДИШ АКО ДОЖИВИШ ЕЛЕКТРОНСКО НАСИЉЕ?

- Не одговарај на претеће поруке и позиве!
- Не бриши поруке и друге садржаје, сачувај доказе узнемиравања!
- Не криви себе због тога што ти се догодило!
- Блокирај насилника и не дозволи му да те узнемирава!
- Разговарај са особом од поверења!
- Пријави насиље одраслим особама!
- Пријави насиље надлежним институцијама и сл.!

ШТА МОЖЕШ ДА УРАДИШ НЕКО ИЗ ТВОГ ОКРУЖЕЊА ДОЖИВИ ЕЛЕКТРОНСКО НАСИЉЕ?

- Не игнориши!
- Не укључуј се у насиље, већ подржи особу која га доживљава!
- Обрати се за помоћ одраслима!
- Пријави насиље надлежним институцијама!

КОМЕ МОЖЕШ ДА СЕ ОБРАТИШ?

- Родитељима/старатељима, брату, сестри
- Другу, другарици
- Учитељу, разредном старешини, наставнику
- Психологу, педагогу, дефектологу
- Директорки
- Тиму за превенцију и заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања
- Школском полицајцу и полицији

Национални контакт центар за безбедност деце
на интернету

19833

ПОГЛЕДАЈТЕ!

https://www.youtube.com/watch?v=hI8UC1ZqVZs&ab_channel=RTSObrazovno-nau%C4%8Dniprogram-Zvani%C4%8Dnikanal

https://www.youtube.com/watch?v=ixhx7ZofEyQ&t=30s&ab_channel=Ministarstvotrgovine%2Cturizmaitelekomunikacija

ХВАЛА НА ПАЖЊИ!